

Kjak

Dagfinnur Danbjørg

»Ger tað øvuta, so ert tú á góðari leið«

Einaferð høg-radikalur tingmaður hartaði javnaðar-tingmann fyri ikki at lurta eftir røðu hansara, svaraði hesin, at hann annars altíð var vanur til bæði at lurta eftir teim høg-radikalalu røðunum og at lesa teirra blað, tí so visti hann nágreiniliga, hvat rættast var at gera, nemliga tað beint øvuta av tí, ið teir søgdu og skrivaðu, tí so var mann altíð bæði á góðari og rættari leið.

Hetta ráðið er galdandi enn, sjálvt um núverandi javnaðartingfólk í støran mun eru givin við at fylgja teimum. Støðan er eisini hareftir.

Í løtuni er høg-radikalur loysunar-orðið vorðið flat-tax ella flatur skattur. Hetta er borgarlig skattatónking, tá hon er best. Tað sæst m. a. á Google í høggraborgarligu tónkitanganum CEPOS og í ultar-liberala flokkinum LC (Liberal Centrum), sum eftir at hava uppskot um skattaloft á 20% er havnaður á 2,5% í síðstu veljarakanning og liggur harvið bert 0,6% frá sperrumarkinum. Kanska føroyingar eisini kunnu geva teim høg-radikalalu og teirra flat-tax eitt líknandi loss.

Tí høg-radikalur politikkur botnar altíð í, at hvør sætir sær, meðan Fanin tekur tey síðstu - ella vø., at tey væl bjargaðu syrgja fyri at nápa ressourcirnar, og so-statt er einki eftir til hini, ið veruliga hava brúk fyri tí. Slíkur politikkur er fullkomuliga óacceptabelur og eigur at verða viðgjørdur hareftir.

Jenis av Rana
Formaður Miðflokksins.

Brot úr røðu á Løgtingi 2. august um samfelagsstøðuna

Gudsóttin og fólkaraðið, fremstu dýrgripir okkara

Aftaná Gudsóttina man fólkaraðið verða millum fremstu dýrgripir okkara - men hvørgin teirra er sjálvsagdir, báðir mugu veljast. Um allan heim stríðast fólk fyri at ognast og varðveita hesar dýrgripir, men prísurin mong gjalda er tíverri ovurhonds. Ein feril av hesum rakti grannar okra í Noregi fyri skjótt 3 vikum síðani, og er tíverri dagligur kostur hjá mongum, mongum menniskjum runt allan heimin.

Miskunnarlest verða tey, skapningar Guds sum tú og eg, hvønn einasta dag forfylgd og dripin vegna teirra trúgv, onnur tí tey leingjast eftir grundleggjandi frælsu sum talu og - skrivifrælsi, frælsinum at kunna koma saman at skipa síni samfeløg, og at verða vird og fáa ávirkan í tí samfelg, tey eru borin í.

Av sonnum eru okur privilegeraði her á heimsins vakrastu oyggjum. Frið at trúgva, hugsa, tala, savnast og okur kundu hildi á, meðan menniskju, sum tú og eg, í ikki so fjarum londum, hvønn dag hókna undan ágangi.

Grundleggjandi samfelagslig hagtøl

Eitt av grundleggjandi hagtølunum, sum er tøkt, og sum talar sítt tíðuliga mál um samfelagsstøðuna, er óhoyrt høgá arbeiðsloysistalið, sum lögmaður í ólavskurøðu sínari sigur vera minkandi, tóat tað eru 1% hægri enn á Ólavskú í fjør og 4,6% hægri enn í 2008, tá samgongan tók við valdinum. 1% svarar til gott og væl 200 fleiri arbeiðsleys. Ikki sørt ørki-landi at landsins hægstu ikki skilja álvaran í, at fleiri enn 3000 føroyskar hendur hvønn morgun fara úr songini til arbeiðsloysi? Hvussu kann man, við hesari vitanini siga, at her gongur framá?

Somu hugsan hevur samgongan um búskaparligu

gongdina hóast okur hava undirskot á figgjarlógini nú á 4. árið og altjóða grein-ingarfyrirøkan Moodys ávarðar okum móti vandanum og rópar varsko.

Støðan aftaná 7 ár við ABC samgonguni

Aftaná 7 ár við ABC- stutt avbrotið av 7 mðr. við CHE-er støðan m.a., at:

- arbeiðsloysið er óhoyrt og methøgt
- figgjarlógin hevur undirskot 4. árið á rað
- teir reformar, sum flestu flokkar, politikk-arar og eisini vanligu føringurin veit eru neyðugir fyri at lyfta tjóðina, flyta hana fram á leið og tryggja okun í einum nýggjum heimsveruleika, teir liggja enn á láni
- gomlu okra liggja hjálparleys heima, og droyma um tíðina, tá heimahjálpin hevði tíð og umstøður at vera um tey
- vaktarskip fáa ikki loyst vegna manglandi játtan til olju
- mong sjúk sleppa ikki av landinum til serkøna viðgerð, ið ikki kann veitast her
- føringurin stríðist undir einum skattatrysti, ið setur heimsmet
- matvøruprísir og prísir fyri tænastur, eru millum hægstu í heiminum
- samstundis er selt burturav samfelagsins ognum, onki er lagt til síðis, hvørt oyra brúkt brúkt og uttanlandsskuldin veksur stútt og róligt

Eitt skjal, sum kanska best visir vánaligu støðuna, sum samgongan burdi fyrihildið seg til, finna okur á síðu 47 í fylgiskjølunum til røðu løgmans. Her síggja okur eina strikumynd yvir skuld og innistandandi hjá Landskassanum, sum vísur, at skuldin veksur við risaferð meðan innistandandi liggur á lægst loyvda, í sjálvari vatnsskorpuni.

Men samgongan og tjóveldi halda væl stendur til, og lögmaður sigur, at: *tað gongur framá.*

Forðandi hugsan um fólkatalið

Ein veikleiki, sum forðar framburði, er skeiva hugsanin um hvussu mong fólk kunnu búgva í oyggjunum. Tað tykist sum 50000 er vorðið eitt magiskt tal, sum okur lata okkum lynda at liggja niðanfyrri. Hvi tað? Hvat forðar fyri at okur í frið og náðum hækka hetta talið framvið fimti túsund uppá seksti, sjeiti o.s.v.

Nøkur tosaðu undir kreppuni fyri nøkrum árum síðani um um eitt náttúrligt lágt mark fyri hvussu mong yvirhøvur kunnu búgva í oyggjunum, mettu at fólkatalið fór at minka heilt niður móti 20000. Men veruleikin er væl, at er trúgvinn uppá Guðgívu gávarnar livandi og hugflogið til annað náttúrligt virkseimið, sum aðrar tjóðir ríka seg uppá, til staðar, so er langt upp til evt. mark fyri hvussu mong kunnu búleikast í Føroyum.

Her krevst, ein hugsunnar-broyting. Okur mugu koma úr 48000 tala stagna-tiónini og síggja hvønn nýggjan íbúgva sum gávu, ið kann menna føðilandið.

Vandamiklu og skaðiliga fosturtøkurnar

Talið av fosturtøkum runt heimin táttar í dag í fimti milliónir árliga. Av hesum verða tær fimmti (svar-

andi til gott og væl tveir skúlaflokkar árliga) framdar í Føroyum. Onkur vil væl siga at tal føringa er lágt, sammett við onnur lond, men tað er eingin umbering, tí 50 fosturtøkur eru 50 fosturtøkur ov nógv!

Eingin hevur rætt at taka sær vald at avgera hvør skal slepp at liva, hvørki í Føroyum ella aðrastaðir! Øll eiga íborna rættin til lív, ein rætt, sum einki menniskja eigur at kunna gera seg inn á. Vónandi fáa okur í einari komandi føroyskari grundlóg staðfest, at rættur til lív er eisini rættur ófødda barnsins.

Óskiljandi er, at man kann áleggja heilsuverkinum, sum dagliga verjir lív, at steðga lívi teirra, sum eru mest sárbar- og sum burdu fingið bestu verjuna í tí, sum eigur at verða heimsins tryggasti bústaður, mórðurlívið.

Rúsdrekkánýtlan-samfelagsskaðiligt peningaoyðsl

Eitt oyðileggjandi sótt, og ein óneyðug útreiðsla fyri samfelagið, er rúsdrekkánýtlan. Okur áttu í dag at torað at farið í holt við rúsdrekkánýtlan, á sama hátt sum onnur tordu at taka bardagan upp við cigarettina. Umframt ta oyði-legging, sum rúsdrekka hevur á heilsu og lív, á familjur, á børn- og okur kun-du hildið á, er talan um misnýtslu av peningi, sum burdi verið rættari brúktur.

Ein minking av rúsdrekkánýtlan hevði ført við sær ovurhonds sparingar á almannatøkinum, á heilsutøkinum, á arbeiðsmarknaðarøkinum, innan lögregluna- og okur kundu hildi á og nevnt eitt samfelagsøki fyri og annað eftir.

Tað er ein stór gáta, ja so stór, at onkur burdi verið settur at granska, hví politikk-arar, embætisverk o.ø. stinga høvdur í sandin og nokta at viðgera hetta sjálvsagða øki, har so nógvir sorgarleikir eru

og har so nógvur peningur óneyðuga verður brúktur.

Hjartað má innaftur í føroyskan politikk!

Nakrar dagar í mei hevði Miðflokkurin samrøður við tað, ið eftir var av ABC samgonguni við samstarvi í huga. Ætlan okkara var, m.a. at fáa sett nøkur sosialt røtt fingramerki á førda politikkinn. Men tá eg, sum svar uppá spurningar frá fjølmiðlunum, nevndi, at okur m.a. fóru at raðfesta psykiskt sjúk børn og tey mongu sum eru offur fyri sexuallum ágangi, tá hvarv bráðdliga allur áhugi fyri samstarv við Miðflokkinn.

Hond í hond við einum virknum vinnulívi, figgjar, uttanríkis, mentannar, skúla og heilsupolitikki má ein og hvør samgonga førða ein sosialpolitikk, sum rættir teimum hond, sum ikki megna at skipa sær og sínum ein gerandisdag í trygd og trivnaði.

Okur í Miðflokkinum hava ferð eftir ferð víst á, at sosialpolitikkurin er farin av kós. Ístaðin fyri at fara við hjálpini hagar, ið tørvur er, verða hesar játtanir í mongum førðum gívnar øllum, eisini teimum, hvørs inntøka er so høg, at ongin trupulleiki átti at verið sjálvi at nøkta figgjarliga tørv sín.

Politikkarin má tora at fara inn og fremja eina umfordeiling, so sosialur stuðul verða veittur teimum, sum veruliga hava tørv. At tora at gera hetta er fortreytin fyri at okur frambyvir fara at megna at hava eitt nøktandi vælferðarsamfelag.

At skipa so fyri, at ríki-dømið, sum Skaparin hvønn dag vælsignar okun við, verður øllum at gagni, og at tryggja tey, sum av ymiskum orsökum ikki sjálvi megna lívsins mangan stravna stríð, tað er høvuðsuppgáva okra allra. Og serliga teirra, sum bjóða seg fram at verða politikkarar.